

Dosarul nr. 3ra-971/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: V. Dodon)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

DECIZIE

23 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Victor Burduh
Nicolae Craiu
Nina Vascan

examinând recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de Petru Diaconu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la
anularea actului administrativ și stabilirea anticipată a pensiei,

și la cererea de chemare în judecată depusă de Petru Diaconu împotriva Casei
Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun. Chișinău cu privire la
contestarea actului administrativ, recunoașterea perioadei ca stagiul de cotizare
realizat și stabilirea anticipată a pensiei pentru limită de vârstă cu cel mult 3 ani
înaintea împlinirii vârstei de pensionare de 63 de ani pentru bărbați.

împotriva deciziei din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a
respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din
26 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă:

La 29 martie 2018 Petru Diaconu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun. Chișinău, prin
care a solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Ciocana,
mun. Chișinău nr. 310 din 12 octombrie 2017 și a răspunsului nr.1926/D-15-23/2018
din 06 martie 2018, recunoașterea perioadei din 01 ianuarie 1992 – 31 mai 1998, ca
stagiul de cotizare realizat și stabilirea anticipată a pensiei pentru limită de vârstă cu
cel mult 3 ani înainte de împlinirea vârstei de pensionare de 63 de ani pentru bărbați.

În motivarea cererii de chemare în judecată, Petru Diaconu a relatat că la
15 ianuarie 2018 a recepționat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale
sect. Ciocana, mun. Chișinău nr. 310 din 12 octombrie 2017, prin care i s-a refuzat
stabilirea pensiei pentru limită de vârstă, din motiv că nu a confirmat și realizat
stagiul complet de cotizare prevăzut de art. 42 alin. (1), adică de 33 de ani și 6 luni.

La 14 februarie 2018, invocând ilegalitatea deciziei enunțate, a depus cerere prealabilă la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun. Chișinău, însă și aceasta a fost respinsă, prin răspunsul nr. 1926/D-15.23/2018 din 06 martie 2018, din aceleași motive.

Reclamantul consideră că concluziile Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun. Chișinău expuse în deciziile enunțate precum că nu a confirmat stagiul complet de cotizare pentru perioada anilor 01 ianuarie 1992 – 31 mai 1998 sunt eronate, deoarece angajatorul era obligat să prezinte declarația privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și declarația privind evidența nominală a asiguraților. Iar, lipsa acestor acțiuni, nu-i pot fi incriminate.

Or, în cazul în care s-a depistat neplata, contribuțiilor datorate bugetului asigurărilor sociale de stat, Serviciul Fiscal de Stat urma să aplice față de angajatorul său, la acel moment SA „Soiuz-Telefostroï” măsurile de executare silită.

La 27 iunie 2018, Petru Diaconu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun. Chișinău cu privire la anularea actului administrativ și stabilirea anticipată a pensiei.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul a relatat că la 29 mai 2018 a depus cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat stabilirea anticipată a pensiei pentru limită de vârstă cu cel mult 3 ani înaintea împlinirii vârstei de pensionare de 63 ani pentru bărbați.

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. D-1169/18 din 19 iunie 2018, cererea s-a a fost respinsă, deoarece n-a confirmat și realizat stagiul complet de cotizare prevăzut la art. 42 alin. (1) al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, adică 33 ani și 6 luni.

Reclamantul a menționat că nu este de acord cu deciziile de refuz din 12 octombrie 2017 și din 19 iunie 2018, deoarece concluziile Casei Naționale de Asigurări Sociale că nu a confirmat stagiul complet de cotizare pentru perioada 01 ianuarie 1992 - 31 mai 1998, nu corespund realității, acestea fiind greșite, nefondate și pasibile de a fi anulate, în baza prevederilor art. 25 alin. (1) lit. b) Legea contenciosului administrativ.

Astfel, Petru Diaconu a solicitat anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. D-1169/18 din 19 iunie 2018, recunoașterea perioadei 01 ianuarie 1992 – 31 mai 1998 ca stagiul de cotizare realizat și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ privind recunoașterea dreptului pretins, cu stabilirea anticipată a pensiei pentru limită de vârstă cu cel mult 3 ani înaintea împlinirii vârstei de pensionare de 63 de ani pentru bărbați.

La 09 noiembrie 2018 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere privind conexarea cauzelor reclamantului Petru Diaconu nr. 12-3-44586-03072018 cu nr. 12-3-63650-27092018 pentru a fi examinate într-o singură procedură (f.d.44-45, Vol.I).

Prin încheierea din 22 mai 2019 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, a fost conexată pentru examinare concomitentă cauza nr. 3-92/18 la cererea de chemare în judecată depusă de Petru Diaconu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea refuzului, recunoașterea perioadei ca stagiul de cotizare realizat, obligarea emiterii actului administrativ la cauza nr.3-1962/19 la cererea de

chemare în judecată depusă de Petru Diaconu împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun. Chișinău cu privire la anularea actului administrativ și recunoașterea faptului juridic. (f.d.81-82, Vol.II)

Prin hotărârea din 26 noiembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani s-a anulat ca fiind ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. D-1169/18 din 19 iunie 2018, în stabilirea anticipată a pensiei pentru limită de vârstă cu cel mult trei ani înaintea împlinirii vârstei standard de pensionare de 63 ani pentru bărbați și s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil privind stabilirea anticipată a pensiei pentru limită de vârstă, cu cel mult trei ani înaintea împlinirii vârstei standard de pensionare de 63 ani în privința lui Petru Diaconu. (f.d.125, Vol.II)

La 29 noiembrie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe, prin care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de Petru Diaconu (f.d.128, Vol.II)

Prin decizia din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 26 noiembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d.159, Vol.II).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că prima instanța a examinat cauza sub toate aspectele, stabilind cu certitudine raportul juridic litigios, circumstanțele de fapt, caracteristicile raportului juridic litigios, legea materială ce guvernează raportul juridic, creând participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, conform art.6 CEDO.

Totodată, a reținut ca întemeiată concluzia instanța de fond privind netemeinicia refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale în stabilirea anticipată a pensiei pentru limită de vârstă cu cel mult trei ani înaintea împlinirii vârstei standard de pensionare de 63 ani pentru bărbați lui Petru Diaconu. Or, Casa Națională de Asigurări Sociale neîntemeiat nu a luat în considerare perioada de timp de la 01 ianuarie 1992 până la 31 mai 1998, la determinarea stagiului de cotizare, în care reclamantul/întimatul a activat la întreprinderea „Минский филиал АО открытого типа „Ростелефонстрой” (reorganizat la data de 12 septembrie 1993, în АО „Союз-Телефонстрой”), prezentând în acest sens setul de acte, ce confirmă stagiul de cotizare și subsecvent dreptul la pensie anticipată pentru limită de vârstă.

Instanța de apel a respins argumentul apelantei/pârâte că pe perioada de activitate 01 ianuarie 1992 - 31 mai 1998, Petru Diaconu a activat la „Минский филиал АО открытого типа „Ростелефонстрой” (reorganizat la data de 12 septembrie 1993, în АО „Союз-Телефонстрой”), astfel perioada respectivă nu a fost luată în considerare la determinarea stagiului de cotizare, deoarece pentru această perioadă nu au fost achitate contribuții de asigurări sociale de stat în bugetul de asigurări sociale de stat al Republicii Moldova, fapt confirmat prin certificatul privind calcularea și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, eliberat de Direcția venituri a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani.

Aici, însă instanța de apel a conchis, că neprezentarea de către angajator a declarațiilor privind achitarea contribuțiilor de asigurări sociale, nu poate fi imputată salariatului, deoarece responsabilitatea de a vărsa sumele respective și sancțiunile

pentru inacțiunile date o poartă în exclusivitate angajatorul, iar contribuțiile de asigurări sociale se rețin din salariul angajatului la sursa de plată. Or, conform art.29 al Legii privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489 din 08 iulie 1999 (în vigoare până la 01 ianuarie 2017), nedeținerea contribuției de asigurări sociale de către angajator nu poate afecta plata drepturilor cuvenite asiguraților.

Astfel, prima instanță just a ajuns la concluzia cu privire la admiterea acțiunii, iar temeiuri legale pentru casarea hotărârii instanței de fond n-au fost prezentate.

Invocând netemeinicia și ilegalitatea deciziei instanței de apel, la data de 29 iulie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a contestat-o cu recurs, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi decizii. Iar, la 24 august 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus motivarea recursului, prin care a solicitat admiterea integrală a pretențiilor înaintate.

În motivarea recursului, Casa Națională de Asigurări Sociale, a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, pe care o consideră neîntemeiată și ilegală, deoarece la emiterea acesteia instanța ierarhic inferioară a apreciat eronat probele, a aplicat eronat normele de drept material și nu a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

Astfel, în susținerea opiniei enunțate, recurenta a indicat că în baza Legii nr.290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, de la 01 ianuarie 2017, art.9 al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii a fost completat cu pct. d) și e), fiind adăugate două categorii noi de pensii; pensia specială și pensia anticipată pentru limită de vârstă.

Așadar, pensia anticipată pentru limită de vârstă fiind o categorie aparte de pensii, ce oferă dreptul persoanei de a-și realiza anticipat dreptul la pensie cu cel mult 3 ani înaintea împlinirii vârstei de pensionare de 63 de ani. Dat fiind faptul că este o pensie ce poate fi realizată anterior vârstei standard de pensionare, legiuitorul a prevăzut condiții speciale de acordare a acestui drept.

Prin urmare, conform art. 15¹ al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, asiguratul care a realizat stagiul complet de cotizare prevăzut la art. 42 alin. (1) (33 ani și 6 luni, la momentul depunerii cererii), poate solicita stabilirea anticipată a pensiei pentru limită de vârstă cu cel mult 3 ani înaintea împlinirii vârstei standard de pensionare de 63 de ani pentru bărbați și femei. La calcularea stagiului de cotizare necesar acordării pensiei anticipate pentru limită de vârstă nu se includ în calcul perioadele necontributive prevăzute la art. 5 alin. (2) și art. 50 alin.(1) lit.d) și e).

Conform art. 5 alin. (1) și (2) al Legii 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive și perioadele necontributive realizate de către beneficiarul de prestații sociale, până la stabilirea acesteia.

În condițiile prezentei Legi, corelativ obligațiilor privind plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat, stagiul de cotizare însumează toate perioadele de activitate în care s-a plătit contribuția de asigurări sociale, potrivit Legii bugetului asigurărilor sociale de stat.

Conform pct. 67 al Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017, munca prestată pe

teritoriul fostei URSS până la 01 ianuarie 1992 se echivalează cu munca prestată în Republica Moldova. Munca prestată după 01 ianuarie 1992 se include în stagiul de cotizare dacă au fost achitate contribuții de asigurări sociale.

Totodată, conform prevederilor Acordului încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Belarus privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii, în vigoare de la 12 septembrie 1995, persoanele strămutate pe teritoriul Republicii Moldova având viza de reședință a Republicii Moldova se bucură în domeniul asigurării cu pensii de drepturi egale cu ale cetățenilor Republicii Moldova, cu condiția achitării contribuțiilor de asigurări sociale la bugetul de stat al Republicii Moldova.

În această ordine de idei, recurenta a subliniat că intimatul Petru Diaconu nu cade sub incidența Acordului nominalizat, deoarece conform documentelor prezentate (datele buletinului de identitate), nu este persoană strămutată cu viza în Republica Moldova.

Astfel, în urma examinării actelor depuse pentru stabilirea pensiei anticipate, a constatat că la data de 18 august 2017, Petru Diaconu s-a adresat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun. Chișinău cu setul necesar de acte pentru stabilirea pensiei anticipate.

Recurenta a susținut că actele prezentate au fost analizate, iar din datele carnetului de muncă, a constatat că pe perioada 18 ianuarie 1983-31 mai 1998, intimatul a activat în cadrul unei întreprinderi aflate pe teritoriul Republicii Belarus, „Минский филиал АО открытого типа „Ростелефонстрой”, reorganizată la data de 12 septembrie 1993 în АО „Союз-Телефонстрой”.

Astfel, în baza prevederilor Acordului enunțat, a inclus perioada 18 ianuarie 1983-31 decembrie 1991, în stagiul de cotizare.

Totodată, recurenta a notat că înscrierile în carnetul de muncă a intimatului cu privire la angajarea și eliberarea din funcție sînt autentificate cu ștampila întreprinderii Belaruse, ce confirmă faptul că angajarea și eliberarea muncitorilor atât la întreprindere, cât și la filiala acesteia era efectuată de către întreprinderea АО „Союз-Телефонстрой” din Republica Belarus.

În continuare, recurenta a relatat că certificatul nr. 08 din 27 septembrie 2017, eliberat de către întreprinderea Mixtă „Союз-Телефонстрой”, confirmă faptul că intimatul a activat în cadrul Filialei SATD „Союз-Телефонстрой”, începînd cu 01 iunie 1998, perioadă confirmată și prin achitarea contribuțiilor de asigurări sociale nr.2959 din 23 august 2017, aceasta fiind inclusă în stagiul de cotizare.

Însă, la 12 octombrie 2017, Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun. Chișinău a emis decizia privind refuzul stabilirii pensiei anticipate, deoarece intimatul, potrivit actelor anexate nu confirmă stagiul total de 33 ani 6 luni, necesar la momentul solicitării pensiei, confirmînd doar 30,7 ani.

Prin urmare, recurenta a precizat că într-adevăr intimatul a activat pe perioada vizată în cadrul întreprinderii menționate, însă acesta a fost angajat de către o întreprindere străină, care nu efectua defalcări în bugetul de stat al Republicii Moldova.

Astfel, alegerile Curții de Apel Chișinău cu privire la obligativitatea angajatorului de a declara și achita contribuțiile de asigurări sociale sunt eronate, deoarece acestea revin doar angajatorilor înregistrați corespunzător la Camera

Înregistrăm de Stat a Republicii Moldova.

Iar, „Минский филиал АО открытого типа „Ростелефонстрой” este o întreprindere străină, ce nu transfera contribuții de asigurări sociale la bugetul asigurărilor sociale de stat al Republicii Moldova.

La 15 septembrie 2020 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului Petru Diaconu copia recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d. 188 vol. II).

Deși la 26 septembrie 2020 Petru Diaconu a recepționat copia recursului, acesta nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 22 iulie 2020, fiind recepționată de Casa Națională de Asigurări Sociale la 26 august 2020, fapt ce se confirmă, prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d.174, vol. II).

Astfel, recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale s-a conformat prevederilor art. 245 din Codul administrativ și a depus, în termen, recursul nemotivat la 29 iulie 2020 și recursul motivat la 24 august 2020. (f.d. 175-186, vol. II).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări

Sociale a considerat că acesta este admisibil, motiv pentru care, prin încheierea din 04 noiembrie 2020 a fost numit pentru examinare în complet de 5 judecători.

Conform art. 247 Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

În speță, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu consideră oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece argumentele recurențelor au fost expuse cu suficientă claritate.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă decizie de respingere integrală a acțiunii lui Petru Diaconu din următoarele motive.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

Conform art. 248 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

Din materialele cauzei se atestă că, prin decizia nr. 310 din 12 octombrie 2017, Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun. Chișinău, a refuzat să-i stabilească lui Petru Diaconu pensia anticipată pentru limită de vârstă, pe motiv că nu a confirmat stagiul complet de cotizare de 33 ani și 6 luni (f.d.8, Vol. II).

Conform informației din carnetul de muncă, în perioada de timp 01 ianuarie 1992-1998, Petru Diaconu, a activat la Минский филиал АО открытого типа „Ростелефонстрой” (reorganizat la data de 12 septembrie 1993 în АО „Союз-Телефонстрой”) (f.d. 11-12, Vol. II).

La 14 februarie 2018 Petru Diaconu a depus cerere la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun. Chișinău, prin care a solicitat recunoașterea și confirmarea stagiului de cotizare pentru perioada anilor 01 ianuarie 1992 – 31 mai 1998 în care a activat la SA „Rostelefontroi” Filiala Minsk. Totodată, invocând dezacordul cu decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun. Chișinău nr. 310 din 12 octombrie 2017 (f.d.14 Vol.II).

Prin răspunsul nr. 1926/D-15,23/2018 din 06 martie 2018 Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun. Chișinău i-a comunicat lui Petru Diaconu că nu cade sub incidența prevederilor Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Belarus privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii în vigoare de la 12 septembrie 1995, iar în urma examinării documentelor prezentate, nu confirmă stagiul complet de cotizare de 33 ani, 6 luni, motiv din care a fost emisă decizia de refuz privind stabilirea pensiei anticipate pentru limită de vârstă. (f.d.15, Vol.II)

La 29 mai 2018 Petru Diaconu a depus cerere la Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat recunoașterea și confirmarea stagiului de cotizare pentru perioada anilor 01 ianuarie 1992 – 31 mai 1998, în care a activat la SA „Rostelefontroi” Filiala Minsk. (f.d.8, Vol.I)

Prin răspunsul nr. D-1169/18 din 19 iunie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale i-a comunicat lui Petru Diaconu că în stagiul de cotizare nu a fost inclusă

perioada 01 ianuarie 1992 – 31 mai 1998, deoarece în această perioadă nu au fost achitate contribuții de asigurări sociale la stat. Totodată, la informat că cererea prealabilă, prin care a invocat dezacordul cu decizia de refuz nr. 310 din 12 octombrie 2017 este depusă cu omiterea termenului de contestare a actului administrativ (f.d.9, Vol.I).

Invocând ilegalitatea actului administrativ al Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun. Chișinău, Petru Diaconu s-a adresat în instanța de judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun. Chișinău.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a admis acțiunea integral (f.d.125, Vol.II).

Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău a respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și a menținut hotărârea din 26 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 159, Vol.II).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, conchide că concluziile instanței de apel și ale primei instanțe expuse în hotărârile judecătorești, sunt în contradicție cu materialele cauzei, iar circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate sau elucidate pe deplin, conform cerințelor legislației in vigoare.

Aspectele menționate conduc la concluzia că procedura desfășurată în instanța de apel și prima instanță nu corespunde exigențelor art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, iar modalitatea în care a fost examinată cauza în fond și în ordine de apel nu poate echivala cu soluționare efectivă a cauzei, astfel, fiind impusă casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei decizii noi de respingere a cererii de chemare în judecată, ca neîntemeiată.

Conform art. 7 alin. (1) al Legii privind sistemul public de pensii, nr. 156 din 14 octombrie 1998, dovada stagiului de cotizare se face pe baza datelor din contul personal, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public al asigurărilor sociale.

Potrivit art. 9 lit. e) al aceleiași Legi, în sistemul public, se acordă următoarele categorii de pensii - pensie anticipată pentru limită de vârstă.

În conformitate cu art. 39 alin. (2) al Legii enunțate, angajatorul este obligat să prezinte organului de asigurări sociale informații privind asiguratul angajat, datele necesare ținerii contului personal al acestuia.

Conform art. 42 al Legii privind sistemul public de pensii, nr. 156 din 14 octombrie 1998, se stabilește stagiul complet de cotizare de 34 de ani: pentru bărbați începând cu 1 iulie 2018, iar pentru femei începând cu 1 iulie 2024, conform eșalonării prevăzute în tabelul nr.5.

De la 1 iulie	Stagiul complet de cotizare	
	Bărbați	Femei
2017	33 ani 6 luni	30 ani 6 luni
2018	34 ani	31 ani
2019	34 ani	31 ani 6 luni

2020	34 ani	32 ani
2021	34 ani	32 ani 6 luni
2022	34 ani	33 ani
2023	34 ani	33 ani 6 luni
2024	34 ani	34 ani

Conform art. 51 alin. (1) al Legii privind sistemul public de pensii, nr. 156 din 14 octombrie 1998, stagiul de cotizare realizat anterior implementării evidenței individuale se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte acte eliberate în modul stabilit.

Conform art. 52 alin. alin. (1) ,(3) și (4) al Legii privind sistemul public de pensii, nr.156 din 14 octombrie 1998, în venitul asigurat realizat anterior datei implementării evidenței individuale se includ toate tipurile de remunerare a muncii, primele și alte plăți asigurate, toate tipurile de remunerare a muncii colhoznicilor în gospodăriile colective, plata în natură.

Venitul asigurat se confirmă prin documentele eliberate de întreprinderi, organizații, instituții în care și-au desfășurat activitatea asigurații sau de organele ierarhic superioare, precum și de arhive. Documentele menționate se perfectează în modul stabilit de Guvern.

În cazul în care nu este posibil de a prezenta certificatul cu privire la venitul asigurat, deoarece documentele nu s-au păstrat la întreprinderile, instituțiile, organizațiile de stat sau obștești, la organele lor ierarhic superioare, precum și în arhive, lunile respective se substituie cu un număr similar de luni de activitate nemijlocit anterioare.

Conform art. 3 lit. h) al Legii privind sistemul public de asigurări sociale, nr.489 din 08 iulie 1999, sistemul public de asigurări sociale se organizează și funcționează având ca principii de bază principiul imprescriptibilității, potrivit căruia dreptul la pensie nu se prescrie.

Iar, conform art. 4 pct. 1) și 2) al Legii enunțate, în sistemul public, sânt asigurate obligatoriu, prin efectul legii: persoana care desfășoară activitate pe bază de contract individual de muncă; persoana care desfășoară activitate în funcție electivă sau este numită la nivelul autorității executive, legislative sau judecătorești, pe durata mandatului, ale cărei drepturi și obligații sânt asimilate, în condițiile prezentei legi, cu cele ale persoanei prevăzute la pct.1).

În conformitate cu art. 5 alin. (1) lit. a) al aceleiași Legi, declarația privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și declarația privind evidența nominală a asiguraților sânt parte componentă a dării de seamă privind reținerea impozitului pe venit, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate, care se completează în modul și în forma stabilite de către Ministerul Finanțelor, se prezintă de plătitorii de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat Serviciului Fiscal de Stat, pe suport de hârtie sau utilizând metode automatizate de raportare electronică cu aplicarea semnăturii digitale, după cum urmează: angajatorii, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare – lunar, până la data de 25 a lunii următoare celei de gestiune, iar în cazul lichidării – în termen de cel mult 10 zile de la data aprobării bilanțului de lichidare.

Conform art. 7 alin. (1) al Legii privind sistemul public de asigurări sociale, nr.489 din 08 iulie 1999, în sistemul public, prestațiile de asigurări sociale reprezintă drepturile în bani sau în natură ce se cuvin persoanelor asigurate, în condițiile legii, corelative contribuțiilor de asigurări sociale.

Potrivit art. 8 alin. (1) al Legii privind sistemul public de asigurări sociale, nr.489 din 08 iulie 1999, evidența drepturilor și obligațiilor de asigurări sociale în sistemul public se realizează pe baza codului personal de asigurări sociale.

Totodată, conform art. 17 alin. (1) lit. a), b) și c) al Legii menționate, în sistemul public sânt contribuabili, după caz: asigurații care datorează contribuții individuale de asigurări sociale; angajatorii; persoanele juridice asimilate, în condițiile prezentei legi, angajatorului, la care își desfășoară activitatea asigurații prevăzuți la art.4 pct.2);

Iar, conform art. 20 alin. (1) al aceleiași Legi, calculul și plata contribuției de asigurări sociale datorate de asigurații angajați cu contract individual de muncă și de angajatorul acestora se fac lunar de către angajator.

Conform art. 25 alin. (1) și (2) al Legii privind sistemul public de asigurări sociale, nr. 489 din 08 iulie 1999, contribuția individuală de asigurări sociale datorată de asigurații cu contract individual de muncă se reține și se virează lunar de către angajator la bugetul asigurărilor sociale de stat.

Angajatorul calculează contribuția de asigurări sociale pe care o datorează bugetului asigurărilor sociale de stat și o virează lunar, împreună cu contribuțiile individuale reținute de la angajații săi asigurați.

Conform art. 28 alin. (1) și (2) al Legii privind sistemul public de asigurări sociale, nr. 489 din 08 iulie 1999, neplata contribuției de asigurări sociale la termenele stabilite atrage după sine majorări calculate pentru fiecare zi de întârziere, până la data plății sumei datorate, inclusiv. Cuantumul majorărilor de întârziere prevăzute la alin. (1) se stabilește prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul respectiv.

Potrivit art. 30 alin. (1) al Legii privind sistemul public de asigurări sociale, nr. 489 din 08 iulie 1999, în cazul neplății, în termenele stabilite la art. 26, a contribuțiilor datorate bugetului asigurărilor sociale de stat, Serviciul Fiscal de Stat procedează la aplicarea măsurilor de executare silită, conform legislației fiscale.

Conform art. 30 alin. (2) lit. a) și b) al aceleiași Legi, în sensul stingerii obligațiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat, noțiunile utilizate în legislația fiscală semnifică: obligație fiscală – contribuțiile de asigurare socială de stat, alte sume impuse spre plată contribuabililor în bugetul asigurărilor sociale de stat, precum și sumele majorărilor de întârziere (penalităților) și amenzilor aplicate pentru încălcarea legislației care stabilește aceste obligații; contribuabil – persoana care, conform legislației, este obligată să calculeze și/sau să achite, să rețină sau să perceapă de la altă persoană și să achite sumele respective la bugetul asigurărilor sociale de stat;

Iar, conform art. 31 al Legii privind sistemul public de asigurări sociale, nr.489 din 08 iulie 1999, în cazul reorganizării, lichidării sau falimentului angajatorului, sumele datorate de acesta la bugetul asigurărilor sociale de stat vor fi recuperate conform procedurii prevăzute de lege.

Potrivit pct. 67 al Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017, munca prestată pe teritoriul fostei URSS până la 1 ianuarie 1992 se echivalează cu munca prestată în Republica Moldova. Munca prestată după 1 ianuarie 1992 se include în stagiul de cotizare dacă au fost achitate contribuții de asigurări sociale.

Potrivit art. 2 al Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Belarus privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii din 12 septembrie 1995, prezentul Acord reglementează chestiunile asigurării cu pensii a cetățenilor care au domiciliat permanent pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante și sau strămutat cu domiciliul permanent pe teritoriul celeilalte Părți Contractante și se extinde asupra tuturor tipurilor de pensii de stat, care sunt stabilite sau vor fi stabilite de legislația fiecăreia dintre Părțile Contractante.

Conform art. 4 al aceluiași Regulament, asigurarea cu pensii a cetățenilor Părților Contractante, precum și a membrilor lor de familie se efectuează conform legislației Părții Contractante pe teritoriul căreia domiciliază permanent, dacă prezentul Acord nu prevede altfel.

Iar, conform art. 5 al Regulamentului nominalizat, la stabilirea pensiilor se ia în considerare vechimea (asigurată) în muncă, inclusiv a celei care oferă dreptul la pensii în condiții avantajoase și pentru vechime în muncă, obținută conform legislației fiecăreia dintre Părțile Contractante, inclusiv în perioada de pînă la intrarea în vigoare a prezentului Acord, precum și pe teritoriul URSS pînă la 1 ianuarie 1992. Totodată, calcularea vechimii (asigurate) în muncă se efectuează în conformitate cu legislația acelei Părți Contractante, care stabilește pensia.

Conform art. 15¹ alin. (1) și (2) al Legii privind sistemul public de pensii, nr.156 din 14 octombrie 1998 (în vigoare la data de 05 ianuarie 2018), asiguratul care a realizat stagiul complet de cotizare prevăzut la art.42 alin.(1) poate solicita stabilirea anticipată a pensiei pentru limită de vîrstă cu cel mult trei ani înainte împlinirii vîrstei standard de pensionare de 63 de ani pentru bărbați și femei. La calcularea stagiului de cotizare necesar acordării pensiei anticipate pentru limită de vîrstă nu se iau în calcul perioadele necontributive prevăzute la art.5 alin.(2) și art.50 alin.(1) lit.d) și e).

Conform art. 5 alin. (2) al aceleiași Legi, perioadele necontributive ale asiguratului asimilate stagiului de cotizare sînt: perioada de îndeplinire a serviciului militar în termen sau cu termen redus; perioada de îndeplinire a serviciului militar prin contract sau a altui serviciu asimilat acestuia, dacă nu este posibilă stabilirea pensiei în condițiile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993; perioada de îngrijire a unui copil pînă la vîrsta de 3 ani de către unul din părinți sau de tutore în caz de deces al ambilor părinți; perioada în care asiguratul a beneficiat de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, de ajutor de șomaj, de alocație pentru integrare sau reintegrare profesională; perioada de îngrijire a unui copil cu dizabilitate severă sub vîrsta de 18 ani sau a unei persoane cu dizabilitate severă de către unul dintre părinți, de către tutore sau curator, pînă la angajarea în

funcția de asistent personal; perioada de rezidențiat în învățământul postuniversitar obligatoriu; perioadele de activitate necontributive în funcția de judecător și procuror de pînă la 31 decembrie 2005; perioadele în care au fost realizate activitățile specificate la art.50 alin.(1) lit.d) și e) pînă la 1 ianuarie 1999.

Iar potrivit art. 50 alin. (1) lit. d) și e) al Legii nominalizate, în afară de perioadele specificate la art.5, în stagiul de cotizare se includ perioadele în care s-au desfășurat următoarele activități pînă la 1 ianuarie 1999: îngrijirea unui invalid de gradul I, a unui copil invalid sub vîrsta de 16 ani sau a unei persoane care a depășit vîrsta de 75 de ani; studiul în instituțiile de învățămînt superior de zi.

Astfel, instanța de recurs menționează că din materialele cauzei s-a constatat că în perioada 01 ianuarie 1992-1998 reclamantul Petru Diaconu a activat la Минский филиал АО открытого типа „Ростелефонстрой” (reorganizat la data de 12 septembrie 1993 în АО „Союз-Телефонстрой”) (f.d. 14-15, vol. I).

Conform certificatului privind calcularea și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii nr. 2959 din 23 august 2017, eliberat de Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun. Chișinău, în perioada 01 ianuarie 1992-1997, de către SRL „Soiuz-Telefonstroï” nu au fost achitate contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii (f.d.38, Vol.I)

Iar, conform certificatului nr. 8 din 27 septembrie 2017, eliberat de Întreprinderea Mixtă „Soiuz-Telefonstroï” SRL, Petru Diaconu a activat în cadrul întreprinderii, în calitate de șofer, în perioada 01 iunie 1998 – 01 aprilie 2008 (f.d.39, Vol.I).

Totodată, conform deciziei nr. 310 din 12 octombrie 2017, emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun. Chișinău, perioada de muncă confirmată lui Petru Diaconu, constituie 30,7 ani (f.d.11, Vol.I).

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție judecând recursul conchide că prima instanță și instanța de apel eronat au ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii lui Petru Diaconu, în partea stabilirii anticipate a pensiei pentru limită de vîrstă cu cel mult 3 ani înaintea împlinirii vîrstei standard de pensionare de 63 de ani.

Prin urmare, instanța de recurs consideră neîntemeiată concluzia instanțelor ierarhic inferioare privind netemeinicia refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale în stabilirea anticipată a pensiei pentru limită de vîrstă cu cel mult trei ani înaintea împlinirii vîrstei standard de pensionare de 63 ani pentru bărbați, lui Petru Diaconu.

La fel, eronată este și opinia instanței de apel precum că Casa Națională de Asigurări Sociale neîntemeiat nu a luat în considerare perioada de timp de la 01 ianuarie 1992 pînă la 31 mai 1998, la determinarea stagiului de cotizare al intimatului Petru Diaconu.

Or, Casa Națională de Asigurări Sociale corect a constatat din setul documentelor prezentate de Petru Diaconu la 18 august 2018 pentru stabilirea pensiei, că acesta nu întrunește condițiile legale, întru satisfacerea cererii sale.

Aici, instanța de recurs precizează că, Casa Națională de Asigurări Sociale, întemeiat nu a luat în considerare la determinarea stagiului de cotizare, perioada 01 ianuarie 1992-1998, în care Petru Diaconu a activat la „Минский филиал

АО открытого типа „Ростелефонстрой” (reorganizat la data de 12 septembrie 1993 în АО „Союз-Телефонстрой”), deoarece după cum rezultă din materialele cauzei, pentru această perioadă nu au fost achitate contribuții de asigurări sociale de stat în bugetul de asigurări sociale de stat al Republicii Moldova.

Totodată, Casa Națională de Asigurări Sociale just a constatat din conținutul certificatului nr. 8 din 27 septembrie 2017, eliberat de Întreprinderea Mixtă „Soiuz-Telefonstroï” SRL, că Petru Diaconu a activat în cadrul întreprinderii, în calitate de șofer, în perioada 01 iunie 1998, în care au fost achitate contribuții de asigurări sociale și pe care a inclus-o la determinarea stagiului de cotizare.

Subsidiar, instanța de recurs notează că mențiunile cu privire la angajarea și eliberarea din funcție a lui Petru Diaconu din carnetul de muncă al acestuia au fost autentificate cu ștampila întreprinderii Belaruse. Astfel, circumstanțele enunțate atestă faptul că salariații instituției, precum și ai filialei acesteia au fost angajați de АО „Союз-Телефонстрой” din Republica Belarus, argument invocat și de recurentă pe parcursul examinării cauzei.

Un alt argument invocat de Casa Națională de Asigurări Sociale, în susținerea deciziei privind refuzul stabilirii anticipate a pensiei intimatului, dar omis de instanțele ierarhic inferioare este faptul neîntrunirii de către Petru Diaconu a stagiului complet de cotizare.

Astfel, instanța de recurs relevă că odată ce s-a constatat că stagiul total de cotizare al intimatului Petru Diaconu constituie 30,7 ani, iar conform art. 42 alin.(1) al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, la data depunerii cererii, acesta constituia 33 ani și 6 luni, Casa Națională de Asigurări Sociale întemeiat a refuzat stabilirea pensiei anticipate pentru limită de vârstă.

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că decizia nr. 310 din 12 octombrie 2017 și răspunsul nr. 1926/D-15.23/2018 din 06 martie 2018, emise de Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun Chișinău, precum și răspunsul nr. D- 1169/18 din 19 iunie 2018 sunt legale și întemeiat, iar prima instanță și instanța de apel neîntemeiat a dispus anularea acestora.

Argumentul instanței de apel că neprezentarea de către angajator a declarațiilor privind achitarea contribuțiilor de asigurări sociale nu poate fi imputată salariatului, or, responsabilitatea de a vărsa sumele respective și sancțiunile pentru inacțiunile menționate o poartă în exclusivitate angajatorul, instanța de recurs îl consideră neîntemeiat, deoarece Petru Diaconu a fost angajat la o întreprindere străină care nu achita defalcări în bugetul de stat al Republicii Moldova, iar aceste obligațiuni revin doar angajatorilor înregistrați la Camera Înregistrării de Stat a Republicii Moldova.

Prin urmare, odată ce la materialele cauzei lipsesc probe care ar confirma transferarea de către „Минский филиал АО открытого типа „Ростелефонстрой” a contribuțiilor de asigurări sociale la bugetul asigurărilor sociale de stat, dar au fost anexate probe ce infirmă acest fapt, este eronată concluzia primei instanțe și a instanței de apel că Casa Națională de Asigurări Sociale urma să includă în stagiul de cotizare perioada invocată de Petru Diaconu.

Astfel, instanța de recurs consideră recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale întemeiat, or, aceasta corect a constatat netemeinicia cererii lui Petru Diaconu privind stabilirea pensiei anticipate pentru limită de vârstă.

Din considerentele menționate și având în vedere că hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel au fost emise cu aplicarea eronată a normelor de drept material, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa decizia din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 26 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și de a emite o nouă decizie de respingere integrală a cererii de chemare în judecată depusă de Petru Diaconu, ca neîntemeiată.

În conformitate cu 258 alin (3), 248 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se casează integral decizia din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 26 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și se emite o nouă decizie prin care:

Se respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată, în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Petru Diaconu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ și stabilirea anticipată a pensiei, și cererea de chemare în judecată depusă de Petru Diaconu împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun. Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ, recunoașterea perioadei ca stagiu de cotizare realizat și stabilirea anticipată a pensiei pentru limită de vârstă cu cel mult 3 ani înaintea împlinirii vârstei de pensionare de 63 de ani pentru bărbați.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Maria Ghervas

Victor Burduh

Nicolae Craiu

Nina Vascan